

Görme Yetersizliği

Fiziksel Düzenlemeye İlişkin Uyarlamalar
Eğitsel Düzenlemelere İlişkin Uyarlamalar
Sosyal Etkileşime İlişkin Uyarlamalar
Velilere Öneriler

2022

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

TOPPOINT
Schreibwaren
BURO

Görme yetersizliği "Görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybindan dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey" şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımından yola çıkarak görme yetersizliğinin bir çatı (üst) kavram olduğu söylenebilir.

Çünkü görme yetersizliği, genel olarak hiç görmeyenler ve az gören şeklinde iki gruba ayrılır. Bu gruplar, görme keskinlikleri ve görme yetersizliğinin derecesi doğrultusunda tanımlanırlar. Görme keskinliği dediğimiz durum, belirli bir mesafeden görme ve ayrıntıları ayırt edebilme yeteneğidir

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

TOPPOINT
Schreibwaren
BURO

Görme engelinin oluşmasında çok çeşitli nedenler vardır. Görme engeli genetik olabilir ve soydan soya geçebilir. Ancak bu duruma sık sık rastlanmamaktadır.

Annenin hamileliği sırasında da görme engeli ortaya çıkabilir. Hamilelik sırasında anne kızamıkçık gibi ateşli hastalıklara yakalandığında, bazı ilaçlar alındığında ve röntgen ışınlarına maruz kaldığında körlük ya da görme güçlüğü olabilir. Doğumun güç olması da bebeğin görme engelli olmasına neden olabilir. Doğum sonrasında geçirilen ateşli hastalıklar, kazalar ve zehirlenmeler görme engeline yol açabilir.

Görme güçlüğüne ne kadar erken farkına varılabilirse tedavi edilme imkanı artar. Tedavi edilmesi mümkün olmadığında da, erken eğitim önlemleriyle çocuğun daha olumlu hayat sürmesi mümkün olabilir.

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

TOPPOINT
Schreibwaren
BURO

Görme yetersizliği olan çocukları fark etmede birçok ipuçları vardır:

- Gözlerinin önünde bulunan ilgi çekici eşyaları takip edememe ya da farkına varamama
- Uzun süre aynı yere bakma
- Farklı bir şekilde gözlerini döndürme
- Sık sık gözlerini ovma ve kaşıma
- Gözlerini ışıktan kaçırma ve gözlerinde titreme
- Sağa sola amaçsız uzanma ve sık sık düşme
- Renkli bir resmin renklerini ayıramama
- Gözlerde kızarma ve yaşarma
- Gözlerinin ortasında bulanıklık ve ışık geldiğinde parlamama

Görme güçlüğü olan çocuk,

- Diğer insanların parmaklarını nasıl kullandıklarını, dokunduklarını, aldıklarını ve tuttuklarını görememektedir.
- Diğer çocukların nasıl oynadıklarını görememektedir.
- Diğer insanların nasıl yemek yediklerini görememektedir.
- Diğer insanların tuvalette nasıl temizlendiklerini ve lavaboyu nasıl kullandıklarını görememektedir.
- Görme güçlüğü olan çocuğun, iletişimde bulunurken yüz ifadesini değiştirmede ve ellerini kollarını hareket ettirmede güçlükleri olabilir. Çünkü çocuk diğer insanların yüz ifadesinin nasıl değiştiğini ve ellerini kollarını nasıl hareket ettirdiklerini görememektedir.
- Görme güçlüğü olan çocuklar göremedikleri için, diğer çocukların görerek öğrendikleri ve anladıklarını anlayabilmeleri için yardıma ihtiyaçları vardır.

Fiziksel Düzenlemeye İlişkin Uyarlamalar

- Görme yetersizliği olan öğrencilere okul ve sınıf dolaştırılarak anlatılmalıdır.
- Sınıf içerisinde hareket alanında takılıp düşebileceği, çarpabileceği hareketi kısıtlayacak eşyalar bulunmamalıdır.
- Sınıftaki eşyaların sabit yeri olmalı ve sıklıkla yerleri değiştirilmemelidir.
- Sınıf sıraları sabit olmalıdır.
- Sınıf içerisinde dolap kapakları, pencereler kapalı tutulmalıdır.
- Sınıf kapısı kapalı veya tam açık olmalıdır.
- Okul ya da sınıf içerisinde öğrencinin başını çarpabileceği nesnelere olmamalıdır.
- Okul bahçesinde ve çevresinde var olan ya da açılan çukurlara kapak konulmalıdır.
- Okumayı bilmeyen öğrenciler için, öğrencinin sırasına fanıdığı bir nesne yapıştırılabilir.
- Benzer nesne sembolleri sınıf kapısına da asılarak öğrencinin sınıfını bulması kolaylaştırılabilir.
- Okuldaki her birimin kapısına Braille yazı ya da rakamlarla o birimi belirten işaretler konmalıdır.

- Görme yetersizliği olan öğrencinin ders materyallerini rahat kullanabileceği alan oluşturulmalıdır.
- Az gören öğrenciler için sıra ile çalışacağı materyaller arasında yüksek renk zıtlığı sağlanmalıdır.
- Görme yetersizliğinden etkilenen öğrenciler dersi iyi dinleyeceği yere oturtulmalıdır.
- Görme yetersizliği olan öğrencilerin ders içinde ses kaydı yapmasına olanak tanınmalıdır.
- Tahtaya yazı yazarken yazdıklarını seslendirmeniz görmeyen öğrenciler için yararlıdır.
- Az gören öğrenciler tahtayı en iyi görebileceği yere oturtulmalıdır.
- Yazı tahtası beyaz ise siyah kalem, yeşil ise beyaz/sarı kalem kullanmak görülmeyi kolaylaştırır.
- Pencerelerden gelen ışık yeterli değilse sınıf lambaları da ders süresince açık tutulmalıdır.
- Sınıf aydınlatması yeterli değilse ek olarak masa lambası kullanılabilir.
- Az gören öğrenciler için okul merdivenlerinde her basamağa fosforlu bantlar yapıştırılabilir.
- Okul merdivenleri loş ve karanlık ise güçlü spot ışıkları ile aydınlatılabilir.
- Okul merdivenlerine ve koridorlara duvar takibini kolaylaştıracak tırabzanlar yapılmalıdır.
- Okulun yangın çıkışı varsa görme yetersizliği olan öğrenciye buraya nasıl ulaşacağı önceden öğretilmelidir.

Eğitsel Düzenlemelere İlişkin Uyarlamalar

- Özellikle kullandıkları materyalleri, oyuncakları gözlerine yakın tutuyorlarsa dikkat edilmelidir.
- Çocuk hiç görmüyorsa sözel olarak ya da birlikte yaparak beceriler ve kavramlar öğretilmelidir.
- Çok az görüyorsa görmesinden yararlanarak beceriler ve kavramlar öğretilmelidir.
- Becerileri bağımsız olarak yapmasına imkan verilmelidir.
- Çocuğa her defasında sadece bir beceri ya da bu becerilerin bir bölümü öğretilmelidir.
- Beceri gerçekleştirildiğinde mutlaka ödüllendirilmelidir.
- Farklı ortamlarda sosyal aktivitelere yönlendirilmelidir.
- Büyük puntolu ve resimli kitaplardan faydalanılmalıdır.
- Defterlerin satır çizgileri belirgin, net olmalıdır.
- Büyük puntolu çalışma kâğıtları hazırlanmalıdır.
- Matematik öğretiminde görülen problemlere ek olarak Fen Bilimleri ve Coğrafyanın çok fazla görsel uyarılara dayalı olması nedeniyle ek düzenlemelere ihtiyaç olabilir Bu nedenle görme engelliler okullarından materyal ve bilgi alınmalıdır.
- Görme yetersizliği olan çocuğun ödevini tamamlayabilmesi için ek zaman verilmesi uygun olabilir.

Sosyal Etkileşime İlişkin Uyarlamalar

- Öğrenciyle iletişime geçerken ismini söyleyerek ve yüz yüze olacak şekilde iletişime geçiniz. Diğer türlü kendisi ile konuştuğunuzu ya da kendisine söz hakkı verdiğinizi anlayamayacaktır.
- Geldiğinizi fark ettirmek ve irkiltmemek için karşısından ya da yan tarafından yaklaşabilir ya da omzuna hafifçe dokunarak ya da seslenerek dikkatini çekebilirsiniz. Öğrencinin yüzü size dönük olmasına rağmen sizi izleyememiş ise dikkatini kazanmak için farklı duyu girdilerini kullanınız (Konuşma/ dokunma).
- Görme yetersizliği olan öğrencilerinize de sorular sorunuz, diğer arkadaşlarından farklı davranmayınız. Ancak görme yetersizliği olan öğrencilerde bireysel farklılıklar olmakla birlikte kendilerine söz hakkı verildiğinde uzun konuşma eğilimi içinde olabilirler. Sabırla dinleyiniz ve ilerleyen günlerde daha net ve kısa ifade edebilmelerini sağlayacak yönlendirmelerde bulununuz.
- Görme yetersizliğinden etkilenmiş öğrenciler sosyal iletişim kurmada, kendilerine güven ve öz yeterlikleri konusunda sınırlıklar yaşıyor olabilirler. Onlara bu durumun üstesinden gelebilmeleri için sınıf içinde görev ve sorumluluklar vererek, arkadaşları ile grup etkinliği yapmalarını sağlayarak ve söz hakkı vererek yardımcı olabilirsiniz.
- Görme yetersizliğinden etkilenmiş bireyler ile konuşurken yetersizliği olmayan bireylerle konuştuğunuz vurgulama ve tonlamayla konuşmalısınız.

- Konuşurken normal ses tonu ile konuşunuz. Sesinizi yükseltmenize gerek yoktur.
- Görme yetersizliği olan bireyle tanışırken elinizi uzattığınızda sizin elinizi görmediği için elini uzatmayacak ve eliniz havada kalacaktır. Bunu yaşamamak için onun eline elinizi dokundurduğunuzda elinizin yerini tespit edebilir ve o da elini tokalaşmak üzere uzatabilir.
- "Bakın", "Gördünüz mü?" gibi kelimeleri kullanmaktan çekinmeyiniz.
- Görme yetersizliği olan birey ile aynı ortamda bir etkileşim içerisindeyseniz ve sonrasında ortamdaki ayrılmak zorundaysanız bunu kendisine söyleyip sonra ayrılırsınız. Ortamdan ayrılırken, ortamda nelerin olduğunu, çıkışı bulmak için neleri kendisine ipucu olarak belirleyebileceğini söyleyerek mekanı tanıtır. Böylece görme yetersizliği olan birey, çıkışı nasıl bulabileceğini bilebilir.
- Görme yetersizliği olan bireyler, bir yerden bir yere giderken ya da ulaşım araçlarını kullanırken, gören bireylerden destek alma ihtiyacı duyabilirler. Bu nedenle görme yetersizliği olan bireyin verimli ve güvenli bir şekilde hareket edebilmesini sağlamak için gören rehberliğin nasıl yapıldığını bilmek önemlidir. Gören rehber olma doğru basamaklarla gerçekleştirilmediği zaman hem güvenlik sorunu olabilir hem de bağımsızlaşması açısından sorun yaşamalarına neden olunabilir.

Doğru gören rehber olabilmek için aşağıdaki basamaklar gerçekleştirilmelidir:

- Görme yetersizliği olan bireyin yardıma gereksinimi olduğunu anladığınızda ona normal bir ses tonuyla "yardım edebilir miyim?" diye sorunuz. Bu soru, onun sizin varlığınıza haberdar olmasını sağlayacaktır.
- Eğer yardım etmenizi isterse, sizin dirseğinizin dört parmak yukarisından tutmalı ve yarım adım gerinizde olmalıdır. Görme yetersizliği olan kişinin kolundan kavrayıp çekiştirmek yerine onun sizin kolunuzu tutmasını sağlamalısınız.
- Yürümeye başladığınızda rehberlik ettiğiniz kişinin yarım adım önünden yürüyünüz. Böylece hem sizin hareketlerinizden dönüt alabilir hem de tehlike yaratacak engellere karşı korunmuş olur. Örneğin; kaldırımdan indiğiniz zaman bunu anlayacak fırsatı olur.
- Yürüyüş sırasında rastladığınız engelleri normal bir ses tonuyla anlatınız. Şimdi merdiven çıkacağız, kaldırımdan ineceğiz gibi.
- Görme yetersizliği olan bireyi bir koltuğa oturtmanız gerektiğinde elini koltuğun/sandalyenin arkalığine dokundurmanız yeterlidir.
- Dar bir yerden geçerken rehberlik ediyorsanız, görme yetersizliği olan bireyin kavradığı kolunuzu vücudunuzun arkasına getiriniz. Böylece görme yetersizliği olan birey vücudunuzun arkasında kalır ve dar yerden kolayca geçebilirsiniz.

Velilere Öneriler:

- Çocuk hiç göremiyorsa ona becerileri sözel olarak açıklayarak ve birlikte yaparak kazandırınız. Çocuk sizi dinlerken yapmış olduğu beceriyi de parmaklarıyla yoklamasına her defasında izin ve fırsat veriniz.
- Çocuk az görüyorsa görmesinden yararlanarak becerileri kazandırınız.
- Bağımsız olarak yapabildiği beceriler varsa nasıl yapabildiğine bakınız. Bundan sonra yapacağı becerileri öğretirken bunlardan yararlanabilirsiniz. Bağımsız olarak becerileri yapmasını teşvik ediniz, zaman ve fırsat veriniz.
- Beceri ya da işi ne kadar yapabildiğini belirleyerek bağımsız olarak yapamadığı yerlerde sadece yardım ediniz.
- Çocuğa sadece her defasında bir beceri ya da bu becerinin bir bölümünü öğretmeyi deneyiniz. Önceki beceri ya da becerinin kolay bir bölümü tamamen öğrenildiğinde becerinin izleyen güç bölümünü öğretmeye çalışınız.
- Becerileri tamamladığında mutlaka ödüllendirin. (Aferin, çok güzel v.b.)
- Görme engelli bir çocuğun tüm gün evde bulunması, evden dışarıya çıkmaması onu topluma hazırlamaz. Görme engelli çocuğun okula gitmesi yaşadığı toplumla daha fazla bütünleşmesini sağlayacaktır.
- Görme engelli çocuğun takılacağı, ya da çarpabileceği eşyaların ve engellerin ayakaltından kaldırılması gerekir. Çocuğun kolayca eşyaların yerlerini bulmasına yardım edecek düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yerleri sabit olan eşyaların dışında yaptığımız değişiklikleri her defasında göstermeli ve yerlerini öğretmelisiniz.

**GÜMÜŞHANE REHBERLİK VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ**

**ADRES: İNÖNÜ MAHALLESİ AYDIN
DOĞAN KÜME EVLER NO: 32/3
MERKEZ / GÜMÜŞHANE**

**Telefon : 0 (456) 213 43 47
Faks : 0 (456) 213 25 73
E-posta : 254496@meb.k12.tr**

@gumushaneram

gumushaneram

İŞİMİZ GÜCÜMÜZ İNSAN